

БЕКТЕМИН
Факультет деканы
Бектаев А.А.
23.05.2025 ж.

Семестр – 2
Кредит саны – 8
Сағат саны – 5

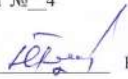
Алматы 2025

Пәннің оқу-әдістемелік кешенін жасаған: аға оқытушы А.Е.Усенбекова

Оқу жоспарына сәйкес әзірленді.

ЖОО-ға дейінгі дайындық кафедрасының мәжілісінде қарастырылған және ұсынылған.

«_04_» 12. 2025 ж. Хаттама №_4

Кафедра меңгерушісі Н.Б. Тауекелов

СИЛЛАБУС

**2025-2026 оқу жылының көктемгі семестрі
«Биология» білім беру бағдарламасы**

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ) БӨЖ саны	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)	
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)			
7966 Биология	5	-	5	-	8	9	
ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ							
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері		Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы		
офлайн	ОК	-	практикалық		ауызша емтихан		
Дәріскер (лер)	Усенбекова А.Е						
e-mail:	Ae250160@mail.ru						
Телефоны:	+77475032189						
Ассистент (тер)							
e-mail:							
Телефоны:							
ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ							
Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*				ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)		
Қандас тыңдаушыларды Қазақстан Республикасының Жоғарғы оқу орындарына оқуға түсу үшін биология пәні бойынша ұлттық бірінші тест сынағын тапсыруға дайындау.	ОН 1. Биологияны оқытуда негізгі терминдерді меңгерту, биологияның заңдылықтарын оқыту;				ЖИ 1.1 Биология ғылымының мазмұны мен негізгі заңдылықтарын меңгереді.		
	ОН 2. Тестпен жұмыс жасай білуге дағдыландыру, биологиялық есептерді түсінуге, оның шешімін табуға үйрету;				ЖИ 1.2 Білім алушы бойындағы шығармашылық қабілеттерді ашып және оны дамыта алады;		
					ЖИ 2.1 Тест бойынша жеңіл және күрделі сұрақтар құрастыра алады.		
					ЖИ 2.2 Биологиялық есептерді түсіне алады және оны құрастыра алады, шешімін орындай алады.		
					ЖИ 3.1 Биология ғылымының ерекшелігін ұғына алады, оның басқа ғылымдар мен байланысына мысалдар келтіре алады.		
					ЖИ 3.2 Оқу барысында нақты шешімдер қабылдай білу, презентациялар жасап, ой түйіндеуге қабілетті бола алады;		
ОН 3. Биологияның ғылыми ерекшелігін жүйелі түрде оқып, біліп, түсініп, оны практикада қолдануға дағдылайдыру. Биологияның басқа ғылым салаларымен байланысын түсіндіру;				ЖИ 3.3 Биология мен география және химия ғылымдарымен байланыстырып мәтін құрастыра алады және осы бағытта сұрақтарға жауап бере алады.			
				ЖИ 4.1 Биологияның экология саласы туралы сұрақтар құрастырып оғын			
ОН 4. Биологияның экология, генетика салаларына қатысты негізгі ұғымдарды меңгерту, негізгі терминдер мағынасын түсіндіру, тест сұрақтарын шешу мәселелерін							

	менгерту;	жауап даярлай алады. ЖИ 4.2 Экологиялық бағыттағы тесттерді шеше алады және оны талқылай алады. ЖИ 4.3 Генетика саласы бойынша мәтіндер мағынасын түсініп, сұрақтарға жауап бере алады, осы бағыттағы тесттерді шеше алады және оны талқылай алады.
Пререквизиттер	-	
Постреквизиттер	Биология, биохимия	
Оқу ресурстары	Оқу әдебиеттері: Негізгі: 1. Биология: Жалпы білім беретін мектептің 7 сыныбына арналған оқулық/А.Р. Соловьева, Б.Т. Ибраимова, Ж.Ә. Алина. – Алматы: Атамұра, 2017. – 240 бет. 2. Биология: Жалпы білім беретін мектептің 7 сыныбына арналған оқулық/ Е.А. Очкур, Ж.Ж. Құрманғалиева. – Алматы: Мектеп, 2017. – 256 бет. 3. Биология: Жалпы білім беретін мектептің 8 сыныбына арналған оқулық/А.Р. Соловьева, Б.Т. Ибраимова. – Алматы: Атамұра, 2018. – 288 бет. 4. Биология: Жалпы білім беретін мектептің 9 сыныбына арналған оқулық/Н.Г. Асанов, А.Р. Соловьева, Б.Т. Ибраимова. – Алматы: Атамұра, 2019. – 272 бет. 5. Биология: Жалпы білім беретін мектептің жаратылыстану-математика бағытындағы 10 сыныбына арналған оқулық. 1-бөлім/ Е.А. Очкур, Ж.Ж. Құрманғалиева, М.А. Нуртаева. – Алматы: Мектеп, 2019. – 240 бет. 6. Биология: Жалпы білім беретін мектептің жаратылыстану-математика бағытындағы 10 сыныбына арналған оқулық. 2-бөлім/ Е.А. Очкур, Ж.Ж. Құрманғалиева, М.А. Нуртаева. – Алматы: Мектеп, 2019. – 264 бет. 7. Биология: Жалпы білім беретін мектептің қоғамдық-гуманитарлық бағытындағы 10 сыныбына арналған оқулық/ Н.Г. Асанов және т.б. – Алматы: Атамұра, 2019. – 288 бет. 8. Биология: Жалпы білім беретін мектептің қоғамдық-гуманитарлық бағытындағы 11 сыныбына арналған оқулық. Екі бөлімді. 1-бөлім. А.Ф. Ковшарь, Н.Г. Асанов, А.Р. Соловьева, Б.Т. Ибраимова, С.А. Куприй. – Алматы: Атамұра, 2020. – 160 бет. 9. Биология: Жалпы білім беретін мектептің қоғамдық-гуманитарлық бағытындағы 11 сыныбына арналған оқулық. Екі бөлімді. 2-бөлім. А.Ф. Ковшарь, Н.Г. Асанов, А.Р. Соловьева, Б.Т. Ибраимова, С.А. Куприй. – Алматы: Атамұра, 2020. – 208 бет. Қосымша әдебиеттер 1. Биология, 6 сынып, Тест сұрақтары мен жауаптары. /А.Е.Үсенбекова – Алматы: Әрекет-Принт 2012 ж., 101 бет. 2. Биология, 7 сынып Тест сұрақтары мен жауаптары. /А.Е.Үсенбекова – Алматы: Әрекет-Принт 2012 ж., 189 бет. 3. Биология, 9 сынып Тест сұрақтары мен жауаптары. /А.Е.Үсенбекова – Алматы: Әрекет-Принт 2013 ж., 109 бет. 4. Биология, 10 сынып Сұрақтар мен жауаптар./А.Е.Үсенбекова – Алматы: Әрекет-Принт 2016 ж., 71 бет. 5. Биология, 11 сынып, Сұрақтар мен жауаптар /А.Е.Үсенбекова – Алматы: Әрекет-Принт 2012 ж., 54 бет. 6. Биология, I бөлім.Жаңа форматты тест сұрақтары мен жауаптары /А.Е.Үсенбекова – Алматы:Қазақ университеті, 2019 ж., 235 бет. 7. Биология, II бөлім.Жаңа форматты тест сұрақтары мен жауаптары /А.Е.Үсенбекова – Алматы:Қазақ университеті, 2019 ж., 405 бет. 8. Биология, III бөлім.Жаңа форматты тест сұрақтары мен жауаптары/А.Е.Үсенбекова – Алматы:Қазақ университеті, 2019 ж., 242 бет. 9. Өсімдіктану және жануартану бөлімдері, Анықтамалық құрал/А.Е.Үсенбекова – Алматы: Қазақ университеті, 2017 ж., 211 б. 10. Кестелі биология, I бөлім, Оқу құралы /А.Е.Үсенбекова – Алматы:Қазақ университеті, 2018 ж., 74 бет. 11. Биология пәнінен ҰБТ-ге дайындық. 7-9 сыныптар бойынша тест сұрақтары мен тақырыптық тапсырмалар./Л.Т.Қасымова, Б.Қ.Тортаева – Астана, 2023 ж.	

	Интернет ресурсы 1. https://www.khanacademy.org/science/biology [https://www.khanacademy.org/science/biology] 2. https://www.biologyonline.com/ [https://www.biologyonline.com/]
Пәннің академиялық саясаты	Пәннің академиялық саясаты ал-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады. Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді. Ғылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді. Сабаққа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі. Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тәсілдік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі. Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Әртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді. Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail 87781080470 Nnirka87@mail.ru немесе Nurgul.Amangeldi@kaznu.edu.kz MS Teams-тегі бейне байланыс арқылы кеңестік көмек ала алады. МООС интеграциясы (massive openline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек. Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ МООС-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әрпітік бағалау жүйесі				Бағалау әдістері
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндігі баллдар	Дәстүрлі жүйесі	Критериялы бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелермен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген. Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пәкірталастар, викториналар, жарысөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады. Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір пәндегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.
A	4,0	95-100	Өте жақсы	
A-	3,67	90-94	Жақсы	
B+	3,33	85-89		

B	3,0	80-84	Қанағаттанарлық	Формативті және жиынтық бағалау	% мәндері баллар	
B-	2,67	75-79		Практикалық сабақтардағы белсенділік	5	
C+	2,33	70-74		Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	20	
C	2,0	65-69		Өзіндік жұмысы	25	
C-	1,67	60-64		Жобалық және шығармашылық қызметі	10	
D+	1,33	55-59		Қорытынды бақылау (емтихан)	40	
D	1,0	50-54		ЖИЫНТЫҒЫ	100	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз			
F	0	0-24				
Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.						
Аптасы	Тақырып атауы				Сағат саны	Макс. балл
Модуль 1. Экожүйе, жасушалық биология және биохимия						
1	Д 1. - СС 1. Жасушалық құрылымдар. Органоидтер. ЗС 1- ТДМ-15 Биологандық қорғаудың маңызы.				5	5
2	Д 2. - СС 2. Биосфера және экожүйе. Популяция. Биосферадағы зат айналымы. Харди-Вайнберг заңы ЗС 2- ОБӨЖ 1 - Кеңес беру БӨЖ 1				5	6
3	Д 3. - СС 3. Жылыжай эффектісі. Асқорыту үдерісі және ферменттер. Ферменттердің әсер ету механизмі. Өт әсерінен майлардың эмульгациялануы. ЗС 3. - БӨЖ 1 - Пайдалы қазбалар өндіру. Пестицидтердің зияны.(тест)				5	6
4	Д 4. - СС 4. Заттар тасымалы. Жасуша мембранасы арқылы белсенді және енжар тасымалдану. Транспирация. Флоэма бойынша зат тасымалына сыртқы факторлардың әсері. Анаэробты және аэробты тыныс алу. ЗС 4- ОБӨЖ 2 - Кеңес беру БӨЖ 2				5	6
5	Д 5. - СС 5. Антиденелер. Фермент пен субстрат. Транскрипция. Генетикалық код. Фотосинтез. Хлоропласт. ЗС 5. - БӨЖ 2 Нефронның құрылысы. Бүйрек қызметі, гигиенасы. Тірі ағзалардың бөліп шығару өнімдері (тест)				5	6
6	Д 6. - СС 6.Генетика. Г.Мендель заңдары. Тұқымқуалаушылық пен өзгергіштік ЗС 6. - ОБӨЖ 3 - Кеңес беру БӨЖ 3				5	6
7	Д 7. - СС 7. Өсіргіш заттар. Гаметогенез, сперматогенез. Тұқымқуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтар. БӨЖ 4 - Белгілердің тұқым қуалауының нақтылығын талдаудың статистикалық әдістері (тест) ЗС 7. - ОБӨЖ 4 - Кеңес беру БӨЖ 4				5	5
						20
Модуль 2. Тірі ағзалардағы биохимиялық үрдістер						
8	Д 8. - СС 8. Биотехнология бөлімі				5	8

	ЗС 8. -		
Аралық бақылау 1			100
9	Д 9. - СС 9. Биомедицина және биоинформатика. Эпигенетика ұғымы. Экстракорпоралды ұрықтандыру. Моноклонды антиденелер. ЗС 9. - БӨЖ 4 – Рекомбинантты ДНК ұғымы, алу, қолданылуы. Клондау ұғымы (тест)	5	8
10	Д 10. - СС 10. Молекулалық биология және биохимия. Температура, рН. Заттардың тасымалдануы. Адам гемоглобині мен миоглобині. ЗС 10. -	5	8
11	Д 11. - СС 11. Тыныс алу. АТФ. Метаболизм түрлері. Кребс циклы. ЗС 11. - ОБӨЖ 5 - Кенес беру БӨЖ 5	5	6
12	Д 12. - СС 12. Көпаллельділік. Тұқымқуалаушылықтың хромасомалық теориясы. Кроссинговер. Эпистаз. Де Фриз теориясы. ЗС 12. - БӨЖ 5 – Гендік модификация. Гендік модификацияланған организмдерді қолданудың этикалық мәселелері (тест)	5	8
13	Д 13. - СС 13. Табиғи сұрыпталу. Гендер дрейфі. Эволюцияның дәлелдемелері. ЗС 13. -	5	8
14	Д 14. - СС 14. Координация және реттеу. Қозғалыс. Миофибрилла құрылысы. Т-жүйелі бұлшықет талшықтары. ЗС 14. - ОБӨЖ 6 – Емтиханға кенес беру	5	6
15	Д 15. - СС 15. Микроорганизмдерді клондау. Гендерді клондау. ДНК-ны секвенирлеу. ЗС 15. -	5	8
Аралық бақылау 2			100
Қорытынды бақылау (емтихан)			100
Пән үшін жиынтығы			100

Декан

Оқыту және білім беру сапасын бойынша
Академиялық комитеттің төрағасы

Кафедра меңгерушісі

Дәріскер

Бектанов А.А.

Ибраимова Ж.Т.

Тәуекелов Н.Б.

Усенбекова А.Е.

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ
«Биология» пәні бойынша БӨЖ тапсырмасы (АБ 100%-ның 30%)

Критерий	«Өте жақсы» 20-25 %	«Жақсы» 15-20%	«Қанағаттанарлық» 10-15%	«Қанағаттанарлықсыз» 0-10%
Пайдалы қазбалар өндіру. Пестицидтердің зияны	Жасуша құрылымдары тақырыбын толық ашқан, акпарат ғылыми тұрғыда дұрыс әрі нақты.Аргументтер мен мысалдар сенімді және мазмұнды.Креативті тәсілдер мен терең талдау көрсетілген.Грамматикалық және стилистикалық қателер жоқ.	Тақырыпты жақсы ашқан, бірақ кейбір мәліметтер толық емес. Аргументтер мен мысалдар жеткілікті, бірақ тереңдігі төмендеу.Грамматикалық қателер аз. Презентация немесе жазу стилі көрнекті.	Тақырып ішінара ашылған, бірақ негізгі мәліметтер жетіспейді.Аргументтер мен мысалдар шектеулі немесе қайталанған. Грамматикалық және стилистикалық қателер бар. Талқылау беткейлі түрде жүргізілген.	Тақырып ашылмаған немесе негізгі қателіктер бар. Аргументтер мен мысалдар жоқ немесе толық қате. Грамматикалық және стилистикалық қателер көп. Жұмыстың құрылымы мен логикасы жоқ.
Нефронның құрылысы. Бүйрек қызметі, гигиенасы. Тірі ағзалардың бөліп шығару өнімдері	Нефронның құрылысы. Бүйрек қызметі, гигиенасы. Тірі ағзалардың бөліп шығару өнімдері тақырыбын толық ашқан, акпарат ғылыми тұрғыда дұрыс әрі нақты.Аргументтер мен мысалдар сенімді және мазмұнды.Креативті тәсілдер мен терең талдау көрсетілген.Грамматикалық және стилистикалық қателер жоқ.	Тақырыпты жақсы ашқан, бірақ кейбір мәліметтер толық емес. Аргументтер мен мысалдар жеткілікті, бірақ тереңдігі төмендеу.Грамматикалық қателер аз. Презентация немесе жазу стилі көрнекті.	Тақырып ішінара ашылған, бірақ негізгі мәліметтер жетіспейді.Аргументтер мен мысалдар шектеулі немесе қайталанған. Грамматикалық және стилистикалық қателер бар. Талқылау беткейлі түрде жүргізілген.	Тақырып ашылмаған немесе негізгі қателіктер бар. Аргументтер мен мысалдар жоқ немесе толық қате. Грамматикалық және стилистикалық қателер көп. Жұмыстың құрылымы мен логикасы жоқ.
Белгілердің тұқым қуалауының нақтылығын талдаудың статистикалық әдістері	Белгілердің тұқым қуалауының нақтылығын талдаудың статистикалық әдістері тақырыбын толық ашқан, акпарат ғылыми тұрғыда дұрыс әрі нақты.Аргументтер мен мысалдар сенімді және мазмұнды.Креативті тәсілдер мен терең талдау көрсетілген.Грамматикалық және стилистикалық қателер жоқ.	Тақырыпты жақсы ашқан, бірақ кейбір мәліметтер толық емес. Аргументтер мен мысалдар жеткілікті, бірақ тереңдігі төмендеу.Грамматикалық қателер аз. Презентация немесе жазу стилі көрнекті.	Тақырып ішінара ашылған, бірақ негізгі мәліметтер жетіспейді.Аргументтер мен мысалдар шектеулі немесе қайталанған. Грамматикалық және стилистикалық қателер бар. Талқылау беткейлі түрде жүргізілген.	Тақырып ашылмаған немесе негізгі қателіктер бар. Аргументтер мен мысалдар жоқ немесе толық қате. Грамматикалық және стилистикалық қателер көп. Жұмыстың құрылымы мен логикасы жоқ.

Рекомбинантты ДНҚ ұғымы, алу, қолданылуы. Клондау ұғымы	Рекомбинантты ДНҚ ұғымы, алу, қолданылуы. Клондау ұғымы тақырыбын толық ашқан, акпарат ғылыми тұрғыда дұрыс әрі нақты. Аргументтер мен мысалдар сенімді және мазмұнды. Креативті тәсілдер мен терең талдау көрсетілген. Грамматикалық және стилистикалық қателер жоқ.	Тақырыпты жақсы ашқан, бірақ кейбір мәліметтер толық емес. Аргументтер мен мысалдар жеткілікті, бірақ тереңдігі төмендеу. Грамматикалық қателер аз. Презентация немесе жазу стилі көрнекті.	Тақырып ішінара ашылған, бірақ негізгі мәліметтер жетіспейді. Аргументтер мен мысалдар шектеулі немесе қайталанған. Грамматикалық және стилистикалық қателер бар. Талқылау беткейлі түрде жүргізілген.	Тақырып ашылмаған немесе негізгі қателіктер бар. Аргументтер мен мысалдар жоқ немесе толық қате. Грамматикалық және стилистикалық қателер көп. Жұмыстың құрылымы мен логикасы жоқ.
Гендік модификация. Гендік модификацияланған организмдерді қолданудың этикалық мәселелері	Гендік модификация. Гендік модификацияланған организмдерді қолданудың этикалық мәселелері тақырыбын толық ашқан, акпарат ғылыми тұрғыда дұрыс әрі нақты. Аргументтер мен мысалдар сенімді және мазмұнды. Креативті тәсілдер мен терең талдау көрсетілген. Грамматикалық және стилистикалық қателер жоқ.	Тақырыпты жақсы ашқан, бірақ кейбір мәліметтер толық емес. Аргументтер мен мысалдар жеткілікті, бірақ тереңдігі төмендеу. Грамматикалық қателер аз. Презентация немесе жазу стилі көрнекті.	Тақырып ішінара ашылған, бірақ негізгі мәліметтер жетіспейді. Аргументтер мен мысалдар шектеулі немесе қайталанған. Грамматикалық және стилистикалық қателер бар. Талқылау беткейлі түрде жүргізілген.	Тақырып ашылмаған немесе негізгі қателіктер бар. Аргументтер мен мысалдар жоқ немесе толық қате. Грамматикалық және стилистикалық қателер көп. Жұмыстың құрылымы мен логикасы жоқ.